

Учѣте ся брати мои,
Думайте читайте

И чужому научайтесь,
Своего не пугайтесь,

СВОБОДА

„Въ своей
хатѣ
своя правда“

И сила
и воля“
Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУССКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ

Число 5

ДЖЕРСИ

СИТИ. Н. Д. 1. Марта

1894.

ГОДЪ II

НАМЪ ТРЕБА ШКОЛЫ.

Наша газета не бавить ся въ пустяки и сензационными вѣстями не заповняе своихъ страныцъ. Мы маемо передъ очима и на серцю только рускій народъ и его интереса. Обязанкомъ нашимъ есть: спостерѣгати що му бракуе и якъ зарадити злему. Днесъ хочемо поговорити о дуже важной и пекучей справѣ а то есть: „о потребѣ русской школы“ тутъ въ Америцѣ.

Уже зъ натуры чловѣкъ мае врожденный въ собѣ той потягъ до науки, до просвѣты до знанія, бо обдаренный розумомъ отъ Господа Бога, сотворившого чловѣка на образъ и подобіе свое. Въ просвѣтѣ и въ знанію состоитъ правдивѣе щастье чловѣка не только тутъ на земли, але и въ позагробовой жизни. Чимъ на семъ свѣтѣ есть чловѣкъ розумнѣйшій и просвѣщеннѣйшій тымъ щастливѣйшій; а по смерти, сли заслужитъ собѣ на небо, совершенна и цѣлковита щастливость мѣститъ ся въ познанію Бога — розумѣе ся, сорозмѣрно до чловѣческой натуры.

Съ того слѣдуетъ, що не той правдиво нещастливый, котрого отецъ, мати сиротою кинули, жадного маетку не лишили, але той справдѣ не щастливый, кто взрѣсь безъ жадной науки и просвѣты и темный на души. тягне свое бѣдолашне жите ажъ до гробовой дошки. Маетокъ лишены дѣтямъ по родичахъ, або познѣйше доробленый тяжкими трудами и невсипущою працею и ошадностію, — може зничити огонь, забрати вода, може наконецъ черезъ люцку заздрѣсть и шахрайства, попасть въ чужи руки, але тое чого чловѣкъ зъ малку навчить ся

и збогатитъ свой розумъ, наукою и полезнымъ знаніемъ, всего того, нѣкто отъ него не выдре.

Щобъ перекопати васъ, дорогие братья, о той правдѣ: же той щастливый кто мудрейшій, не потребуемо далеко глядати примѣровъ — возмѣмъ ось жидѣвъ. Они нынѣ завоювали цѣлымъ свѣтомъ не канонами не, багнетами але богатствомъ — чому? — тому, бо зъ малку кажде жиденя учить ся розуму, учить ся познавати свѣтъ и людей, вчить ся ошадности, розтронности, вчить ся наконецъ: якъ собѣ въ каждомъ

разѣ поступити и не датись ошукати. Жидъ держитъ ся всегда той засады: дурный дае, мудрый бере.

Сего маемо наилучшу пробу на самихъ русскихъ газдахъ въ старомъ краю. Хотѣ дѣды и праѣды полишали хороши маетки своимъ внукамъ да правнукамъ, але не дали розуму, не дали школной науки, бо сами були неуки запряжени до паньщизняного ярма. У не одного нашего Ивана або Гаврила, Стефана и Данила зостались по дѣдахъ и праѣдахъ хороши поля, сѣножати луги и полонины, лѣсы и пасовиска, красни будынки и сыпанцѣ повни, пасѣка, псевна комора, старе сало, и чуги на всякъ день. на недѣлю инша и на свята инша Але що — жъ? — Глупый дае мудрый Гершко все бере. Наши люде темни не просвѣщени, незнаючи вартости того, що посѣдали та марно — черно пропивали, а жидъ подвойною крейдою писавъ, писавъ, доки не выписавъ всѣхъ зъ грунта и праѣдного майна.

По невчасѣ яли люде оттягаться отъ горѣвки позакладано и школы. Але уже запозно було каяться грѣхѣвъ по смерти. Люде прийшли до розуму. але не було уже на чомъ газдовати бо все зос-

тало въ жидѣвскихъ рукахъ. Отъ до чого привело невѣжество, безграмотность, темнота бракъ школы!..

На батьковскихъ поляхъ, чужжи живутъ въ гараздѣ збиваючи маетки, а власни дѣти родной землицѣ поипли въ далекій свѣтъ шукати хлѣба черезъ глупоту и безрозсудность отцѣвъ и дѣдовъ.

Руисины!

Теплимъ щиро-русскимъ словомъ отзывается нынѣ „Свобода“: „не лишайте такой легкой спадщины своимъ дѣтямъ тутъ въ Америцѣ — бо знаете сами здоровы, якъ тяжко неукамъ приходитъ и тутъ боротись о насущный хлѣбъ. Хотѣ не лишите своимъ дѣтямъ розлогихъ фармъ и купу грѣшей въ банкахъ, [бо на се не стати] лишите имъ большій и певнѣйшій скарбъ — скарбъ науки. Постарайте ся о руски школы, кинувши по пару центѣвъ на сю цѣль. Ваши дѣти внуки и правнуки будутъ васъ вспоминати и за души ваши Бога молити. Памятайте добре на се: що мы на свѣтѣ не жиѣмъ только для себе, але и для другихъ. Одевь оре, сѣе, а другій збирати буде готовый хлѣбъ зъ поля; дѣдуно посадивъ и пощепивъ деревину, зъ котрой внуки ѣдятъ смачни овощи и посѣдавши въ лѣтний вечеръ въ холодномъ садочку вспоминають старого и при „Отче-наши“ не забываютъ за душу добродѣя.

Всю бѣду, всѣ злиднѣ, всѣ незгоды въ семь житію — мудрый, просвѣщенный чловѣкъ, знаючи марность сего свѣта а закону божому наученый, легко перенесе и не похитить ся въ чорной годинѣ горя и роспуки, но смѣло поиде на зустрічъ злой судьбѣ и устоитъ, доки буря зла не мине, а лучъ надежды на лучшее не засвѣтитъ. Не такъ слѣпый и темный на души, не просвѣ-

щенный. Онъ сей часъ упадае подъ тягаромъ нужды и скоро отдаеъ роспуцѣ, отчаянію, есть безсильнымъ поборотись зъ бѣдою бо не зна якъ собѣ порадити. Бѣдный слѣпецъ спотыкаеть ся на каждомъ кроку и паде; темный на души и неписьменный, на каждомъ шагу въ своимъ житію ударяе чоломъ о стовпъ клопоту и хитрости злыхъ людей, чигающихъ на его згубу, щобъ зъ дурня насмѣяться.

Съ того всего, що було до теперъ сказано, написано и надруковано, наша „Свобода“ подноситъ свой голосъ — не въ пустынь, але голосъ до русского народа, до русскихъ отцѣвъ: Памятайте на выхванье вашихъ дѣтей, старайте ся совѣстно сповнити святой обовязокъ наложеный на васъ: дати дѣточкамъ просвѣту! бо сли занедбаеете зрѣбити се, тяжко будете отвѣчали въ день страшного суда передъ Богомъ! Постарайтесь о руски школы, закладывайте руски школы!

ГДЕ ПРАВДА?

Такъ було зъ початку свѣта, такъ оно и нынѣ бувае на свѣтѣ, що люди большѣ потягають за неправдою якъ за правдою, що неправда людемъ лучше припадае до смаку, якъ правда. Ясный доказъ же оно на свѣтѣ такъ водить ся, дае намъ скрантонскій „Viestnik“, котрому неправда лучше припала до смаку якъ правда и онъ неправдою самъ воюючи, закидае другимъ що суть фальшививыми пророками лицемери, фарисей, сепаратисты.

Мы, омивувши прочи огидни прозванія, а поговоримъ о послѣднемъ епитетѣ — т.е. „о сепаратистахъ.“ „Сепаратизмъ“ есть слово взятѣ зъ латиньского языка: separatio, separare, що по руски значить: отдѣлити розлучи-

ти, а сепаратисты гласить: отдѣльники розлучники, отступники. Маючи теперъ понятіе о значеню рѣчи, о котру намъ иде, приходимо до логичного заключенія, И такъ спитаемъ ся Viestnika: чи онъ зна що то сепаратизмъ чи нѣ?

Сли скаже що зна, тогда куме на що черните людей русскихъ, котри съ тобою въ жадной звязи не були, тебе не знали анѣ твоей партіи, съ тобою не мали ничего вполного и называти ихъ отступниками, баламутами, роскольниками, сли съ тобою нѣколи не тримали, но собѣ теперъ завязали „Народный Русский Союзъ“? Чи може „Viestnik“ мае такую власть перемѣнити конституційни права и ограничити свободу мысли и дѣланія въ Америцѣ и чернити людей, котри не хочутъ поддати ся его повелѣнію?

Сли але „Viestnik“ скаже по фарисейски: „согрѣшихъ“, бо незнавъ я значеня того слова „сепаратизмъ“, тогда тиснемъ кума до кута и питаемъ ся: Сли не знаешь то пощо пошиватися въ дураки и собѣ самому подпировати прошеніе умственного убожества и душевной темноты — базграти непонятными словами брехню?

Сли „Viestnik“ стративъ взрокъ надъ рахунками „Соединенія“ то най засѣдае окуляры и най добре перечитае: Русский Народный Союзъ. Тамъ не кажетъ ся же только гречко-римскій або римско-гре кинмогутъ належати до „Союза“, але весь рускій народъ чи съ той чи зъ другой стороны Карпаты.

УВАГА.

Звертаемъ увагу нашихъ любихъ читателейъ „Свободы“, котри ще не заплатили за газету а хочутъ ей дальше читати, щобъ вдарились въ груди и покалялись що спознались зъ предплатою и сей часъ ю послали.

SWOBODA

(LIBERTY.)

The only Russian political paper in this Country and has a large circulation through the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата річна2.00
До старого краю..... 2.00
Всѣ дописи и гроші про-
симъ висилати підъ адре-
сою:

To "Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Наша газета виходить що
тижня

ADVERTISING RATES:

One inch per annum...\$ 10.00
„ „Six months. „ 6.00

All money or money orders
should be addressed to:
"Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Entered at the post office at
Jersey City, N. J. as second
class mail matter.

Отъ Редакціи.

Богато людей посилаючи
предплату за „Свободу“, по-
сылають десять центовими
марками. То для насъ не до-
бре, бо намъ на почтѣ не пе-
ремѣняти и намъ, якъ сами
видите не здали. Протое по-
сылати можно марками, но
тільки одно-або два центови.
ми.

УВАГА

Теперь наша газета буде вы-
ходити що тыжня. Протое
просимо нашихъ читателей
щобъ якъ найскорше надѣ-
слали предплату, бо кажемо
выразно: що тільки тымъ
будемо посилати дальше га-
зету, котри сей часъ запла-
тять за ню. Теперь редакція
поносить великій выдатокъ
и не може роздавати газеты
щобъ люде дармо читали.
Кто ще не заплативъ, най-
сей часъ псылае \$2.00 за
газету на цѣлый рокъ, бо
дорожша для того, же выхо-
дити буде що тыжня.

Редакція

АМЕРИКАНСКА РУСЬ. СОВЕРШИША СЯ.

И о диво - трупы встали
И очи розкрыли!
И братъ зъ братомъ обня-
лися
И проговорили - слово ти-
хой любви!

Шевченко.

Дня 22 Фебруара 1894, того
самого дня, въ котромъ цѣ-
ла Америка обходила річ-
ницю уродивъ славного Ва-
шингтона неустрашимого
борця за свободу и права че-
ловѣчества, о девятой годѣ-
нѣ зъ рана зѣйшлись руски
священники, делегати рус-
кихъ братствъ и патриоты
Русины зъ всѣхъ сторонъ до
русской церкви въ Шамокинъ
Па. благи Господа Бога,
щобъ допомогъ щасливо на-
чати такъ важне дѣло, дѣло
основанія „Руского Народно-
го Союза.“

Божественну литургію о
призваню помочи св. Духа,
отправивъ о. Теофанъ Обу-
шкевичъ, рускій священ-
никъ зъ Олифантъ, підъ часъ
котрой спѣвавъ чудесно ша-
моцкій рускій хоръ підъ про-
водомъ Доктора Сименовича
неутомимого труженника
для блага американской
Руси. Не одному слеза ра-
дости покотилась изъ очей
на звукъ душы прошибаючо-
го пѣнія. Ктѣмъ мѣгъ сподѣ-
ватись пару лѣтъ тому на-
задъ, що утекній русинъ зъ
обятія бѣды, нужды, зъ не-
вольничого гнету — розвине
такъ скоро вѣками притлу-
мленну силу руского духа?
Ктѣмъ погадавъ, же підъ
полатаною сѣрачиною або
гунькою, крисясь благородна
душа, способна до всего до-
брого, хорошего и полезно-
го накопи вѣльна зъ оковъ
гнету и рабства?!

И о диво - трупы встали
И очи розкрыли!

И на вольной земли руска
гармонійна пѣснь лунае на
славу во вышнихъ Богу!
Въ хорошо прибраной рус-
кой галѣ, по одѣвваню всѣ-
ма присутними: „Царю не-
бесный,“ о. Полянскій зъ
Пітсбурга забравъ голосъ,
де въ красно-рѣчивой сво-
ей патриотичной промовѣ,
обяснивъ цѣль „Руского На-
родного Союза“ и тое добро-
яке рускій народъ въ Аме-
рицѣ буде зъ него мати.

Тогда приступлено до выбо-
ру всѣхъ урядниковъ „Рус-
кого Народного Союза,“ ко-
трый такъ выпавъ:

Урядники Союза.

Теодозій Талпашъ предѣ-
датель зъ Шамокинъ Па.

Михайль Евчакъ заступникъ
зъ Вилсберъ Па
о. Іоанъ Констанкевичъ се-
кретаръ, зъ Шамокинъ Па.
Иванъ Глова касіеръ
зъ Excelsior Pa.

РАДНИ.

Яковъ Даньковскій.
Джерсі Сіті.

Михайль Галковичъ.
Онѣфрій Мурда.
Михайль Адзима.

Мт. Кармель Па.

Иванъ Гордишинскій.
Алексій Шлянта.

Майфилдъ Па.

Семанъ Федоровскій.
Юрко Хилякъ.

Олифантъ Па.

Михайль Осипчикъ.
Пітсбургъ Па.

Димитрій Земовякъ.
Центрелія Па.

КОНТРОЛЬНА КОМИСИЯ.

о. Гавріиль Гуловичъ.
Фриляндъ Па.

о. Григорій Грушка, реда-
кторъ „Свободы“ и рускій
священникъ зъ Джерсі Сіті.
о. протоіерей Алексій Товтъ
Вилсберъ Па.

о. Теофанъ Обухкевичъ за-
ступникъ контрольной ко-
мисіи.

Повыше выказани урядни-
ки будутъ сповняти свой у-
рядъ до слѣдующаго „Го-
ловного Собранія,“ котре от-
буде ся 30, Мая 1894 ще на
сей разъ въ Шамокинъ Па.
де або потвердитъ ся тихъ
самихъ або избереть новыхъ.
Наколи прийшло до роспра-
вы о читальняхъ, котри ко-
жде належаче братство до
„Руского Народного Союза“
мае обовязокъ у себе закла-
дати, о. протоіерей Товтъ съ
правдивою рускою щедро-
стію поднявъ ся на свой вла-
стный коштъ спровадити два
тысячи книжочокъ для чи-
талень а о. Гр. Грушка прѣ-
рѣкъ посилати даромъ газе-
ту „Свобода“ до каждой рус-
кой читальни въ Америцѣ -
Славно!

Отцу Полянскому честь, сла-
ва за его мудре и тактовне
перепровадженъе выбору у-
рядниковъ „Руского Наро-
дного Союза!“

Печать „Руского Народного
Союза“ буде така: Отверта
книга и трираменный крестъ
а повыше простягають ся
двѣ руки въ братнѣмъ устис-
ку. Въ округъ повыжшого
знаменія стоитъ написъ по
руски и по англійски. Яки
мають бути ознаки членѣвъ
„Р.Н.С.“ буде се залагодже-
но на слѣдующѣмъ головнѣмъ
собранію.

Каждый членъ „Союза“ по-
лучитъ красну грамоту и
статута.

На теперъ подаемо до вѣдо-
мости всѣмъ Русинамъ въ
Америцѣ и меѣмъ рускимъ
братствамъ, же кто хоче на-
лежати до „Союза“ найсей-
часъ зголошувать и пише до
секретаря „Союза“ а гроші
най пле черезъ Money Order
до касіера.

Желающий бути членомъ „Со-
юза“ най пле гроші до ка-
сіера и такъ: вступне 50 ц.
разъ на завсе а що мѣсяця
по 50 цент. підъ адресою
касіера.

Иванъ Глова.
Excelsior Pa.

Рѣвночасно написати до се-
кретаря, що пославъ и ко-
лко пославъ підъ адресою:

Rev. John Konstankiewicz
gr. Cath. priest.
144 South Franklin Str.
Shamokin Pa.

Статуты будутъ помѣщаться
и объясняться въ „Свободѣ.“

А теперъ дороги братья, на-
коли зѣбралось насъ уже ду-
же велике число и заложено
„Союзъ,“ вступайте до
него громадно, бо се иде
тільки о Вѣне добро и о Ва-
шу користь. Вы, котрыхъ до
теперь Русъ мати оплакова-
ла яко загибшихъ, дайте по-
знатись свѣтови що Вы жи-
ви и що тутъ въ Америцѣ
руске народне житіе бѣе жи-
вою струею! Важный крокъ
уже здѣлано, „Рускій На-
родный Союзъ“ уже заложено,
рускій народъ воскресъ
изъ мертвыхъ въ Америцѣ:

И о диво - трупы встали
И очи розкрыли!

И братъ зъ братомъ обнялися
И проговорили - слово ти-
хой любви!

Нуже братья до дѣла!

ДОПИСЬ.

Mt Carmel Pa.

Отъ коли свѣтъ свѣтомъ,
а люде людьми, все бывало
и буває на свѣтѣ богато не-
навиди, незгодъ, гнѣву и
кривды. Причиною того ли-
ха буває наибольше заздр-
ость и лакомство чловѣка.
Лакомство хоче все для себе,
а другому добра не жае,
гордѣсть хоче панованія. А
що нѣкто добровѣльно своего
дати, нѣкто підъ панованъе
другого ити не хоче, зъ то-
го походитъ ненавѣсть, нез-
года межи людьми, война и
кровопролитіе межи народа-
ми. Но все тое лихо не по-
ходитъ отъ Господа Бога, но
отъ злого духа.

Повисши мысли и гадки до
написанія и поданія до „Сво-
боды,“ приневолила мене
напастлива статія скрантон-
ского „Viestnika“ помѣще-

на въ 6. числѣ проти всѣ-
ма любимой „Свободы,“ На-
родного Руского Союза“ и
проти Русинѣвъ патриотѣвъ.
Я гадаю, що пришедшая ко-
лись голодна ватага „Viest-
nika“ до Америки, не мала
всѣхъ клепкѣвъ въ дома, тог-
дѣ якъ писала и компонова-
ла дописи въ своей канце-
ляріи.

Для чого, пытаю ся: гнѣва-
еть ся, сердить ся, скрежетъ
зубами, „Viestnik“ на „Сво-
боду“ и на „Рускій Народ-
ный Союзъ“? Зъ заздрости.
Дотеперь не мали мы Руси-
ны русской правдивой газеты
писаной нашою, для всѣхъ
зрозумѣлою рѣдною мовою,
крѣмъ „Viestnika“ нѣбы то
на видѣ „руского“ [бо бувъ
надрукованный рускими бу-
квами] хотий языкъ не бувъ
анѣ рускій, анѣ халдейскій,
тільки стародавний, ко-
трымъ дики люде, живучи въ
лѣсахъ, говорили ще передъ
потопомъ свѣта. Наразъ, на
велике лихо заздростного
„Вієсника,“ побачила свѣтъ
руска газета „Свобода,“ ко-
трой народъ рускій въ Аме-
рицѣ заразъ познавъ значе-
не и сердечно та щиро при-
явъ до своихъ хатъ яко най-
мильшого гостя. Зъ заздрос-
ти, дороги братья, повстала
тая ненавѣсь проти „Сво-
боды“ и заздростию руково-
дитъ ся цѣла пайка „В-ка“
зъ его жидѣвскими склада-
чами и письмаками, бо се
добре зрозумѣвъ же теперъ
рускому народови отвори-
лись очи, и що Русины не
суть капустаными головами
якъ думавъ „Вієстникъ“ и
же дальше нѣкто зъ нихъ не
буде читати предпотоповою
мовою написану газету ду-
росвѣтами тільки сухобоки-
пенсильвански козы будутъ
единими абонентами „Віє-
стника.“

Слибъ члены „Соединенія“
поспытались за яки гроші
выходить „Вієстникъ,“ то
цѣла редакційна пайка сей
часъ мусѣлабъ пойти шлей-
та пикувати. Но она сего
бойтъ ся и прото гавкае вод-
грызаеся.

Наша „Свобода“ поднесла
голосъ щѣбъ заложити „Рус-
кій Народный Союзъ“ ко-
трый слава Богу, уже суще-
ствуетъ на хвалу Руси. И ту
злостить ся „Вієстникъ“ а
черезъ що? — черезъ свою
гордѣсть и лакомство, бо
онъ хтѣвъ все підъ себе за-
горнути и зъ бѣдныхъ лю-
дей русскихъ дерти послѣд-
ный центъ на розманти вы-
деркаси Мы не бараны на за-
рѣзъ, мы не невѣльники, ко-
трыми можъ гандлювати, мы
не безумна череда овецъ, ко-
тру можъ зганяти до коша-
ра и тамъ доѣти, стригчи а

наконецъ забивати и скору здирати. Мы люде, мы русины, мы народъ. мы уже не слѣпи, мы уже познались на фальшивыхъ пророкахъ и вандровныхъ долларовыхъ апостолахъ туманыхъ народъ. Мы съ такими не хочемо мати ничъ вполного — мы хочемо вѣхъ напихъ русинѣвъ зо вѣхъ сторонъ великой и широкой Руси видѣти подъ прапоромъ „Руского Народного Союза“ Ний жие „Свобода“!

Михаиль Гальковичъ.

ОСТАТНЫЙ РАЗЪ.

Тии мадарскіи бандуриши що дотеперь только „кончили“ омпу чи вечерню, наразъ взялись „зачинати“ борбу навѣтъ съ тими що уже повмерали и съ тими що ще не народились. На дняхъ о. Лавришинъ зъ Шенандору, котрому уже обридло все а все шити ногавицѣ на машинѣ, взявъ за перо и путивъ ся въ полемику — якъ той Донъ Кихоть битись зъ вѣтраками. Зъ помѣщенной дописи зъ Шенандога въ „Вѣстнику“ можна сей часъ догадаться до кого пч. дописователь піе — и добрейя теперь скажу: *giu la maschera!* и вступаймо въ борбу: де не багнетами, але перомъ колють ся.

Пч. дописователь выступаетъ проти мене только „для сохранения правды“ а выхваля на ярмарокъ зъ повнымъ возомъ брехнѣ.

На самъ передъ робить мене фарисеемъ а себе побожнымъ мытаремъ и вѣняе менѣ за зло же я нападаю „нападаетъ на разумъ, честь и амбицію народа.“

Люде добри! Скажѣтъ здорови сами: чи може кто напаста на разумъ другого? Прецѣнь разумъ не есть: дѣжка сыра або миска студенины, на котру можна напаста тай вяти, не есть кобылою або короною, котру можна взяти за роги и вкрати! Справдѣ кажетъ ся: оденъ другому своего разуму не може дати, бо се не возможна рѣчь. Якимъ чиномъ питаю ся: може оденъ напасти на разумъ другого разбѣйничимъ способомъ, накопи добровольно одинъ другому, хотяйбы и хотѣвъ, передати не може?

Але припустѣмъ що разумъ після понятія пч. дописователя, есть гарбузъ, або дыня, на котру можна напасти въ ночи, и зъ городу забрати. Тогда пытаюсь на чий разумъ напавъ? — може на разумъ пч. дописователя? Хорони Боже — не хочу до-

пустити ся вкрести у слѣпого окуляры!

Дальше пч. дописователь каже: же мой фарисейскій плачь есть советѣмъ излишний! — На се скажу коротко: що фарисей нѣколи не плакали, бо були занатто горди и я не плачу — только дурнямъ смѣюсь завсе въ очі. Що пороблено зъ церковными шторами, де дѣлись грошѣ покойного о. Ляховича — то скажу: „next door“ бо не до тихъ дверей вы запукали, до котрыхъ хотѣли; мене тогда ще въ Америцѣ не було и я въ шенандорскихъ справахъ мало що знаю. Сли пч. дописователь хоче правду знати якъ дѣла рѣчь стояла, то ний запитаесь тихъ самихъ, що днесъ суть его лаболизмами и бупими героями сей паскудной жабо-мишачой войны. Пч. дописователь посылаетъ мене де иногда ити учить разуму, бо тамъ у него люде мають за богато. Се мене дуже тѣшитъ но не хочется ся вѣрити. Але въ короткомъ часѣ напавду наши братя шенандорцѣ покажутъ свой разумъ, наколи скажутъ: *Prevelebny* уже честь шкандибати въ *magiarogszag!*

Тупеньке перо ч. дописователя маже и маже чимъ разъ то большіи глупства — а терпелива бумага все стерпитъ но я не хочу стерпѣти бо мене за языкъ цѣпае и мушу сказати пару словъ дальше. Пч. дописователь наконецъ хоче бавитись въ ученое и другимъ нагнати разуму до головы, избравъ текстъ изъ св. письма, въ котромъ кажетъ ся: „Тако да просвѣтитъ ся свѣтъ вашъ предъ человеки, яко да видятъ ваша добра дѣла и прославлять Отца иже на небесахъ“ Тии святи слова суть противъ васъ и кожде слово, кождый протинокъ есть засудомъ на особу пч. дописователя. Се могу доказати сли ще насъ зацепитъ пч. дописователь а тогда отхочетъ ся му бавитись въ полемику.

Гр. Гр.

ВСЯЧИНА.

Якъ хоронити дѣти отъ всякихъ слабостей.

Не ма наибольшего щастя и утѣхи для отца и матери: якъ видѣти своихъ дѣтей здоровыми и гожими. Сли кто хоче мати тую радѣсть и хоче щобъ дѣтина была хороша и здорова, ний иде за порадою „Свободы“ Скоро лишь дитина уродитъ ся, не мыти ей теплою водою, но положить на лѣжку, змачати губку въ студено во-

ду и обмыти добре и осушити. Такой укладъ собѣ взять, и що день такъ мыти, и коли лишь дитина занечистить ся, не мыти цѣколи теплою, но все студеною, водою. Побачите, якъ маленька дитина, коли ей будете студеною водою натирати, буде смѣяти ся, то знакъ здоровья, якъ тая шкура подъ губкою буде скрѣпѣти, а тогда на цѣле житіе дитина не буде знати, що то перестужене, нежить, боль горла и пр. и пр. Спробуйте!

Часто наши люде нарѣкаютъ особенно робѣтники на боль въ животѣ. Спытаешь ся не разъ: де тя болить, то каже. Тутъ въ ямцѣ по-подъ грудьми. Причина сего болю есть та, що богато нашихъ людей звыкли пити натоща на порожный желудокъ и для того всѣ приправки яки дають въ броварни до пива, осѣдаютъ на кишкахъ и съ того повстае боль. Николи напийте пива натоща, сли хочете довго жити.

Сли хочете бути здоровыми, люфуйте що дня ваши бетрамы и держѣте ихъ чисто. Неразъ въ сѣнникахъ, на котрыхъ наши люде спятъ, найдешь згнилу солому, або куриджанку отъ часѣвъ открития Америки. Се не здорово!

Не кладѣте спати малыхъ дѣтей тамъ, де спятъ стари, особенно люблячи ся напивати — отдохи старого суть шкодливи дѣтямъ и для того они выглядятъ блѣди.

Въ мѣстѣ Чикаго. находить ся величезный будинокъ, котрый мае 30 поверховъ.

Въ Скрантонѣ хочутъ закладати грецкій и римско-грецкій банкъ, для того треба дати знати напередъ до полиції Канады, якъ зовутъ ся касиеры.

Надъ берегомъ озера Гуронъ, котре зъ помежи пять озеръ отдѣляющихъ сѣверну Америку отъ Канады, есть наибольшимъ, находить ся одно мѣсто, котре може бути перенесено зъ одного пляцу на другій въ короткомъ часѣ. Дома сего чудового мѣста суть на колѣсцятахъ. Лѣтомъ мѣсто стоитъ на берегѣ, — зимою, коли озеро замерзнетъ, мешканцѣ въ числѣ 500, перевозятъ мѣсто на

ледъ и черезъ зиму занимаютъ ся рыболовствомъ въ слѣдующій способъ: Передъ кождымъ домомъ вырубуютъ сажавку на ледѣ и пускаютъ на шнурку привязаного живого оселедця въ кожду сажавку. Голодни рыбы горнутъ ся до оселедця и такъ ихъ ловятъ. Коли уже надходитъ весна и ледъ почне трѣскати, перевозятъ мѣсто знову на берегъ.

Листъ жены до мужа въ Америцѣ.

Голодовка дня 25 Януара 1894.

Коханный мужу!

Насампередъ поздравляю тебе стокротъ тысячъ и миллионъ разѣвъ и бажаю тобѣ такого здоровья якъ я маю. Доношу тобѣ що тихъ сѣмъ стѣвокъ, що ты приславъ на грунтъ, „няньо“ пропили и еще 200, наробили довгу. Сли приплешь еще 200, то тобѣ запишутъ грунтъ и то скоро треба прислати, бо они въ клопотѣ и жидѣ взявъ отъ нихъ остатну кобылу и тую коровину, що я купила въ Осеку, за тую пядесятку, що ты приславъ на русалю. Компери у насъ невродили ся; Иванови горбтому вкрали конѣ; Стара крива Настя умерла. Трохимови що бувъ церковникомъ, переломили на весѣлю чотыри ребра. Гринъ въ криминалѣ, бо подпаливъ хижу Андрея Побѣдного.

Мы всѣ здорови и доношу тобѣ, що бузюкъ (боцянѣ) принѣсъ намъ дитну, хотяй пять лѣтъ ты въ Америцѣ и называешь Ивасъ, Въ метрицѣ написали невыразно, бо чекаютъ якъ ты прійдешь и зробишь порядокъ съ дитиною и со мною...

Твоя вѣрна жена
Орина.

Азъ рабъ божій написавъ сія словеса и истинно есть свѣдѣтельство неискусомужной Орины.

Дякъ Осмогласовичъ.
Зъ Голодовки.

Слава Господу Богу заложивъ ся „Рускій Народный Союзъ“! Протое, напередъ подаемо до вѣдомости, що всяки напады и злодѣйскій ворогованя на „Рускій Народный Союзъ“ отнимаютъ отповѣди на собаче гавкане. Зъ горы заявляемо, що „Рускій Народный Союзъ“ зоставъ заложены на чисто-народно-русской нивѣ. Съ того слѣдуетъ что всяки заказы и чорнодушни поліелей и

филипики будутъ кидатись на вѣчне забутье и упокоение. На всѣ брехнѣ съ стороны мадарскихъ поповъ лизо-ср...ковъ есть редакція „Свободы“ готова водповѣсти на все и на вся передъ найвызшою властію на семъ свѣтѣ и переѣ пекельною, на другомъ до котрой наши враги належатъ.

Закладайте читальнѣ! учите ся, тримаайте ся купи „Свобода“ кличе до Васъ!

КНИГЛ ДО СПРОДАЖИ.

Молитвословы съ пасхал 65.
Пѣсни церковни велики 70.
подъ ноты 2.50
Жите Св. О. Николая . . . 10
Кирилъ и Мефтодій . . . 10
Жите избран. Святыхъ 3.00
на каждыо день въ роцѣ 10.00
Жите Св. Георгія 5
Конецъ свѣта 10
Конкордія въ отношеніи обохъ обрядѣвъ р. и лат. 25
Катехизмы 15
Страсти Иисуса Христа . 10
Исторія церкви Хрс. . . 80
Родословная картина князей русскихъ 32
Иванъ Теодоровъ первый рускій книгопечатникъ. 20
Открытие Америки. . . 12
Порадникъ въ справахъ писарскихъ 10
Методична граматика малорусского языка. . . . 60
Орлеанска дѣва. 35
Шляхта ходячкова драма 15
Пленипотенты. 30
Заповоди Божіи. 20
Арендари драма. . . . 10
Два млыны. 10
Страшный вертепъ. . . 10
Княжна Галя. 15
Порваласъ нитка драма. 25
Голодни роки. 15
Юрко Шматочка. 3
Наука. 1.50
Онуфрій Груцкевичъ чарѣвникъ. 35
Черкеская мѣсть. . . . 20
Мѣсть верховинця. . . 32
Якъ козамъ тоги выправ. 10
Любовь убогого молодця. 60
Середъ ледоватого моря. 15
Недбайко и Просвѣщеніе. 10
Народни пѣсни. 25
Букваръ. 35
До чого дошли люде черезъ Просвѣщеніе. 10
Богъ надежда моя. . . 1.00
Исторія Руси. 80
Въ память 3-го Мая. . . 25
Библия съ образками. . 65
Библия ст. и нов. завѣта. 4.00
Земскій рай. 12
Словари руско-нѣмецки 5.00

Доносимъ ч. читателямъ, що не дуже маемъ на складѣ, бо дуже росходиться що дня. Протое поселалисьмо по новый транспортъ за 500. дол. Книжки безъ грошей ся не высылае.

ПРИЯТЕЛЪ.

Цѣкаве оповѣдане
Ивана Нечуя

Кузьма съ Кузьмою, якъ рыба зъ водою, такъ бува-ло не разъ говорили въ Шендаровцѣ про Кузьму Ковалю та про его пріятеля Кузьму Гуляя. И справдѣ о-быдѣ Кузьмы ще змалку були велики пріятелѣ. Они були ровесники, разомъ зро-сли, разомъ воробцѣ дерли, разомъ въ городахъ огорки крали, а якъ стали парубка-ми, разомъ на улицу ходи-ли, разомъ поженились а на-вѣтъ разомъ въ одинъ день вѣнчались.

Зъ того часу богато въ Ро-си (такъ рѣка звалась) во-ды утекло.

Кузьма Коваль ставъ бога-тымъ чоловікомъ, поста-вивъ нову хату, выгодувавъ двѣ дочки и вже одну вы-давъ замужъ. Кузьма Гуляй овдовѣвъ, трохи розпився и розледачивъ. Коваль бувъ чоловікъ розумный та гор-дый. Гуляй бувъ чоловікъ добрый, але не зъ великимъ розумомъ. Онъ усе бѣгавъ за порадою до коваля. Люде говорили, що Кузьма бѣгае до Кузьмы розуму пожити. Задумавши брати другу жинку, Гуляй попередъ по-бѣгъ на пораду до свого пріятеля. Коваль знавъ, що Гуляй чоловікъ хочъ зъ мя-кою душею, але трохи лѣ-ниый, и порадивъ ему взя-ти жінку розумну та робо-чу, убогу вдову Юстинну.

Богато въ Роси воды уте-кло, а Кузьма зъ Кузьмою живе, якъ рыба зъ водою. Одинъ Кузьма въ шинку, и другій въ шинку; одинъ Кузьма въ Срулевомъ шин-ку, и другій уже туды про-стѣе, неначе ему сорока звѣ-стку на хвостѣ носитъ.

Кузьма Коваль церкву ми-нае, Кузьма Гуляй и въ цер-кву не заглядае. У Ковалю пють; Гуляй неначе носомъ почуе и заразъ до него на порогъ. Въ Гуляя пють Ко-валь заразъ у двірѣ. Люде казали, що одинъ Кузьма но-сомъ чуе, де піе другій Ку-зьма. Якъ Ковалева Пазька одніме въ Ковалю грошѣ, Коваль иде смѣливо до Гу-ляя и знае, що підкрѣпить ся. Якъ часомъ Юстинна вы-рве въ Гуляя зъ рукъ грошѣ, Гуляй иде до Ковалю и зна-же покронить душу. За тое кожного жѣнка ненавидѣла пріятеля свого чоловіка. Ковалева Пазька дивилась зъ-лоба на Гуляя, якъ тільки онъ переступавъ черезъ по-рогъ ей хаты. Юстинна часто прибѣгала въ корчму и си-лою проганяла пріятелѣвъ до дому.

ПЕРША РУСКА
ГРОСЕРНЯ

Въ Джерси Сіті.

Подо числомъ 102 Моррисъ-улиця.

Крайне повертаючи до кра-ю чи приходячи съ краю, ний зайдуть тамъ а будуть услужени по шире руски. Тамъ дастъ ся имъ добру-раду и пораду о вѣсѣмъ що-только потрібно.

BILLY & ZUZA.

BANKERS & STEAM
SHIP AGENTS,

189 E. 22nd St.

BAYONNE N. J.

Спродаютъ тикети кора-бельни на найлѣпши линіи.
* * * * *

Посилають грошѣ до ста-рого краю скоро, таньо и безпечно безъ клопоту.

Продають руски книги по зниженихъ цѣнахъ а то:
Великій Молитвословъ 2. 50
Великій Зборникъ . . . 2. 50
Изборникъ великій . . 3. 50
Псалтирь великій . . . 2. 75
Зборникъ малій въ доброй оправѣ 1. 75
Молитвословъ 1. 75
Надежда моя 1. 80
та сама въ скоряной опр. 85
Хлѣбъ Души въ доброй с-правѣ. 1. 75
такой самъ брошур. . . . 75
Зборникъ малій 35
Молитвословъ малій . . . 25
Маемо такожъ всяки словес-неки книги. Кто собѣ хоче купити ний зголосить ся подѣ выше подану адресу-

ИГНАТИЙ БЕРЕЗИКЪ

РУСКІЙ ШВЕЦЪ

Поручае свою роботу кра-янамъ, за котру ручить. Чоботи або черевикѣ его шила не поспеютъ ся и за 4. роки. Мешкае при ру-скѣмъ шторѣ въ
OLYPHANT PA.

А. БАВІАК

686 3. ав. межі 21 а 22 ул.
S. Brooklyn N. Y.

Найславнѣйшій краевій рѣ-зникъ. Его ковбасы и вуже-нина расходитъ ся по цѣлой Америцѣ.

Замовленя и обсталюнки услужуеь скоро и точно.

W. BUDZYNSKI.

122 Cedar Str.

New York.

Помежи Green-
wich i Washing-
ton улицами.

АГЕНТУРА

КОРАБЕЛНА

И КОЛІОВА.

Спродаетъ шифкарты на най-лѣпшии линіи морской на Бременъ и Гамбургъ. Посы-лае грошѣ до вѣсѣхъ части свѣта.

Звертаемъ увагу, що яко свой чоловікъ обходитъ ся съ людьми сумлѣнно.

HERMAN GIZANG

Рогъ Варренъ и Моррисъ ул.

Jersey City N. J.

Утриме въ своймъ складѣ найрозмайшій трунки такъ старо-краевіи якъ и амери-канскій

Саля для забавъ весѣльныхъ.

НАЙБОГАТША

Гросерня и Dry Goods

I. ТАЛПАША

и Я. ЖИЛИЧА

727. Commeree Str.

ШАМОКИНЪ ПА.

Заосмотрена съ гори ажъ до долу въ наилучшіи товари съ першой руки Все свѣже.

Крайне не оминайте сво-ихъ, бо бувъ бы великій грѣхъ! и не слава для ру-ского народа. не забудьте

J. TALPASZ &

J. ZYLICZ

D. OLDENBURG

ПРЕДПРИЕМЦЯ ПОХО-
РОНОВЪ.

77-87 Morris Str.

Jersey City N. J.

Удавайте ся въ потребѣ до него.

FRANK WEI EL

Найлѣпшии
Найтунъшии
а

на часъ напра-
вить каждому зигарки, зи-
гары и все що въ закрестъ
годинникарскій входитъ,

131 YORK STREET

JERSEY CITY N. ;

M. SINGER.

101 MORRIS STREET.

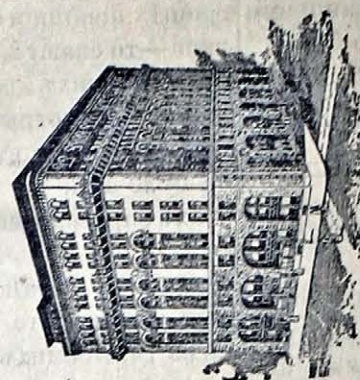
межи Washington a Warren
улицами.
Jersey City.

Поручае свой складъ винъ
заграничныхъ всякого рода
пива, медъ, горѣлку лікери
по найтунъшой цѣнѣ.
Незабывайте за него.

Продаю найтунъше шифка-
рты до старого краю и поси-
лаю грошѣ въ якъ найкорот-
шѣмъ часѣ певно, беспечно
безъ жадного клопоту.
Колько то уже людей поси-
лаю грошѣ до старого краю
и купило у мене шифкартъ?
а еще жаденъ не старживъ
ся що му була яка хіба.
Поручаюся памяти моймъ
краянамъ остаюсь съ глибо-
кимъ поважаемъ а не забу-
вайте на

F. MISSLER

F. MISSLER

106 WEST STREET

NEW YORK

A въ JERSEY CITY

77 GRAND STREET

САЛОНІСТЫ!

Се иде о ваше добро познакомитись
зъ нами.

Сли кто купить у насъ хоть разъ,
а переконаеь що добрый зробивъ
интересъ

Зголошуйтеся до нашего складу, або
посылайте о пробку (sample)

зъ глубокимъ почтениемъ

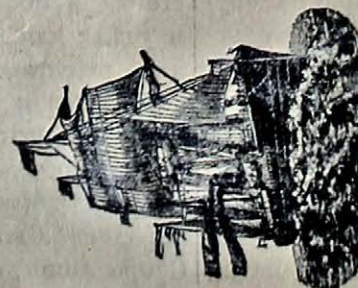
EMANUEL GROSS.

Jmdorter of Wines end Liquors

Головный складъ 357 Henderson Str.

JERSEY CITY 38 ESSEX STR.
NEW YORK.

D. САЛЕЙ

Посылае грошѣ до ста-
рого краю,
Колько то грошей по-
славъ въ ОлиФантъ,

D. SALEJ
247 WARREN ST.
JERSEY CITY
N. J.